

PROCEDURY UCHWALANIA I KONTROLI WYKONANIA USTAWY BUDŻETOWEJ W JAPONII

Informację sporządzono wykorzystując następujące materiały:

- Konstytucję Japonii z dnia 3 listopada 1946 roku, przetłumaczoną przez T. Suzuki i P. Winczorka, PAN, Ossolineum, 1990,¹
- Publikację K. Karolczaka, *System konstytucyjny Japonii*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1999,
- *Diet Law* - (ustawa o parlamencie Japonii), znajdująca się na stronie internetowej pod adresem: www.sangiin.go.jp/eng/law/diet,

oraz informacje znajdujące się na stronach internetowych Japońskiego Ministerstwa Finansów, dotyczące budżetu: www.mof.go.jp.english.budget

Wprowadzenie

W 1998 r. gospodarka japońska przeżywała poważną recesję. Ogłoszony w listopadzie tego roku Pakiet Ratowania Gospodarki (*Emergency Economic Package*) pozwolił uniknąć wejścia w spiralę deflacyjną. W następnym roku rząd podejmował dalsze kroki w kierunku uzdrowienia sytuacji gospodarczej, powstał kolejny pakiet rozwoju gospodarczego Japonii (*Policy Package for New Economic Development Towards the Rebirth of Japan*), który energicznie wdrażano w roku 2000. Cele tego pakietu to: uniknięcie gwałtownego spadku popytu, wzmocnienie gospodarki w celu podtrzymania ożywienia, budowa gospodarki i społeczeństwa na miarę potrzeb XXI wieku. W pakiecie tym uwzględniano m.in. zachęty w systemie podatkowym dla pożyczek na budowę domów, dla małych i średnich przedsiębiorstw, promowanie nowoczesnych technologii (rozwój infrastruktury dla ultraszybkich sieci komunikacyjnych i informacyjnych), polityki konkurencji, regulacje dla handlu elektronicznego, wzmocnienie i rozwój zasobów ludzkich. Poza tym starano się uwzględniać problemy środowiska naturalnego (recyklingu, efekt ocieplenia klimatu i szkodliwość produktów chemicznych), czy demograficzne (wynikające ze spadku urodzeń i starzenia się społeczeństwa) a także rozwoju miast i ich infrastruktury.

Przy formułowaniu budżetu roku 2002 przyjęto następujące podstawowe założenia:

- ukształtowania budżetu, który wniesie swój wkład w reformy strukturalne,
- odejścia od polityki skoncentrowanej na pobudzaniu popytu prywatnego,
- zwiększenia efektywności wydatków.

Ponadto przewidziano podstawową rolę średnioterminowego gospodarczego i fiskalnego planu:

- prezentującego przyszłą wizję społeczeństwa gospodarczego i ścieżki dla różnych reform strukturalnych,
- prezentującego ścieżki fiskalnych reform strukturalnych,
- prezentującego szczegółowy plan reform strukturalnych w głównych sferach wydatków, w celu uzyskania wsparcia dla dokonywania redukcji wydatków,

¹ Tekst w języku japońskim i angielskim można znaleźć na stronach internetowych Izby Reprezentantów (Shugi-in) pod adresem: www.shugiin.go.jp/eng/ oraz Izby Radców (Sangi-in) - www.sangiin.go.jp/eng.

- proponowania różnych poglądów na temat idealnego państwa i nakładanych przezeń ciężarów.

Jednocześnie przyjęto pewne założenia dotyczące różnych sfer.

1. W zakresie bezpieczeństwa socjalnego:

- Utworzenie odpowiedniego systemu ubezpieczeń zdrowotnych (przeгляд obszaru publicznych ubezpieczeń zdrowotnych w celu zwiększenia efektywności systemu, stworzenie ram dla zapewnienia równowagi między wzrostem wszystkich opłat i składek medycznych a trendem gospodarczym).
- Nałożenie obciążeń na ludzi stosownie do ich możliwości, niezależnie od ich wieku.
- Potrącenie opłat i składek medycznych stosownie do reform roku 2002.
- Kontynuowanie reformy systemu emerytalnego w celu zbudowania odpowiedniego systemu i osiągnięcia sprawiedliwości między generacjami.

2. W zakresie inwestycji publicznych:

- Alokowanie środków budżetowych biorąc pod uwagę poziom rozwoju inwestycji publicznych do dnia dzisiejszego i stopień pilności dla dalszego inwestowania.
- Ustalenie priorytetów w zakresie budżetowania przez dokonanie przeglądu istniejących planów w takich sferach jak drogi, lotniska i kolejnictwo.
- Przegląd wpływu podatków z przemysłu motoryzacyjnego.
- Zmniejszanie kosztów poprzez usprawnienie systemu zamówień itd.
- Usprawnienie metod analiz kosztów i zysków oraz ocen ich wpływu na popyt.
- Przegląd wydatków lokalnych.
- Ograniczenie wydatków na szczeblu samorządowym (na płace i pochodne od płac oraz liczby niezależnych projektów realizowanych przez samorzady).
- Przegląd roli rządowej administracji zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym.
- Przegląd procedur związanych z alokowaniem środków fiskalnych na szczebel samorządowy.

3. W zakresie edukacji i nauki:

- Koncentracja na stypendiach, ograniczenie liczby stypendiów nieoprocentowanych (można rozumieć, że w pewnym zakresie dotowanych).
- Ograniczenie całkowitych kosztów pomocy kierowanej do szkolnictwa prywatnego.
- Ograniczenie kosztów badań podstawowych i przesunięcie w kierunku konkurencyjnych sposobów finansowania.

4. W sferze obrony narodowej:

- Ograniczenie sumy tzw. zakontraktowanych wydatków, szczególnie tych, które hamują elastyczność budżetu i negatywnie wpływają na następne generacje.
- Zwiększenie efektywności i racjonalności w wydatkach (zawierających subsydia).

5. ODA:²

- Drastyczne ograniczenie skali budżetu.

² Dostępne materiały nie pozwalają na zidentyfikowanie tego skrótu, najprawdopodobniej chodzi o pomoc publiczną.

- Wskazanie priorytetów i strategiczny przegląd obszarów w których świadczona jest pomoc.
- Wskazanie priorytetów w formach alokowania środków do funduszy.
- 6. Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo:
 - Skoncentrowanie się na rdzennych rolnikach.
 - Poprawa salda Specjalnego Rachunku Kontroli Artykułów Żywnościowych.
- 7. W sferze technologii:
 - Podtrzymanie podstawowej koncepcji rozwoju infrastruktury infokomunikacyjnej (w tym w zakresie światłowodów).
- 8. W sferze reform specjalnych instytucji publicznych:
 - Drastyczne ograniczenie wydatków na takie instytucje.
 - Przegląd finansów (płatności, subsydiów itp.).
- 9. W sferze subsydiów:
 - Zmniejszenie i racjonalizacja subsydiów z centralnego rachunku rządowego i kontynuacja wdrożenia tzw. zintegrowanych subsydiów.
- 10. W sferze reform systemu sądowego:
 - Rozważenie systemu reformy z perspektywy efektywnego wykorzystania środków finansowych.

Parlament Japonii (*Diet*) zgodnie z postanowieniami art. 42 Konstytucji z 1946 r. jest dwuizbowy. Składa się z Izby Reprezentantów (*Shugi - in*) oraz Izby Radców (*Sangi - in*). Izba Reprezentantów wybierana na 4 letnią kadencję liczy (po ostatnich wyborach)³ 480 członków, natomiast Izba Radców 247 deputowanych wybieranych na 6 lat, przy czym co 3 lata ulega wymianie połowa składu tej Izby.

Parlament obraduje w systemie sesyjnym. W Konstytucji w art. 52-54 wymienia się następujące rodzaje sesji: zwyczajne, nadzwyczajne oraz nagłe. Oprócz tego mogą być zwołane sesje specjalne zwoływane po każdym wyborach spowodowanych rozwiązaniem Izby Reprezentantów i konieczność powołania (spośród członków obu izb) nowego premiera.

Raz do roku w styczniu zwoływana jest na 150 dni zwyczajna sesja parlamentu. Głównym zadaniem parlamentarzystów w tym czasie jest uchwalenie ustawy na kolejny rok budżetowy. Podczas jej trwania posiedzenia plenarne Izby Reprezentantów odbywają się we wtorki, czwartki i piątki od godz. 13:00, zaś Izby Radców w poniedziałki, środy i piątki od godz. 10:00. Przewodniczący obu Izb mają prawo, jeśli uznają to za niezbędne, zwoływać posiedzenia w każdym innym terminie. Ponadto istnieje możliwość jednokrotnego przedłużenia trwania sesji ponad czas ustawowy.

Sesje nadzwyczajne zwoływane są w 2 okolicznościach (art. 53 Konstytucji), po pierwsze jeśli tak postanowi rząd, po drugie, jeśli zażąda tego co najmniej 1/4 ogólnej liczby członków którejkolwiek z izb. Sesje nadzwyczajne rząd zwołuje z reguły w sytuacjach, gdy niezbędne jest uchwalenie np. prowizorium budżetowego lub podjęcie decyzji o przeciwdziałaniu klęskom żywiołowym. Sesje te mogą także ulec przedłużeniu, jednak nie więcej niż 2 razy. Art. 54 Konstytucji dopuszcza możliwość zwoływania Izby Radców w czasie, gdy Izba Reprezentantów jest rozwiązana. Decyzje podjęte podczas takiej sesji muszą zostać, pod rygorem utracenia ważności, zatwierdzone przez Izbę Reprezentantów najpóźniej w terminie

³ W Konstytucji Japonii nie określa się, tak jak to jest w Konstytucji polskiej liczby parlamentarzystów. Liczba ta w Japonii na przestrzeni ostatnich lat uległa zmniejszeniu.

10 dni od otwarcia następnej sesji parlamentu. W dotychczasowej historii sesje nagłe Izby Radców zwołane były bardzo rzadko (po raz pierwszy uczyniono to w 1952 r., by dokonać wyboru Centralnej Komisji Wyborczej i po raz drugi w 1953 r., w celu uchwalenia ustawy o prowizorium budżetowym oraz przedłużenia terminu obowiązywania niektórych innych ustaw).

Ustawę budżetową uznaje się za najważniejszą ustawę uchwalaną corocznie przez parlament. O jej wadze świadczy fakt poświęcenia jej odrębnego artykułu w konstytucji, a także wyjątkowa procedura uchwalania.

Izba Reprezentantów ma 17 stałych komisji liczących od 20 do 50 członków. Izba Radców ma także 17 stałych komisji z 10-45 członkami. Każdy członek parlamentu nie powinien pracować w więcej niż 2 stałych komisjach, przy czym jedną z nich powinna być: Komisja Fundamentalnej Polityki Krajowej, Budżetu, Kontroli i Nadzoru Administracji, Regulaminowa i Administracji czy Dyscyplinarna. Wyjątek w tym zakresie dotyczy m.in.: przewodniczącego (*Presiding Officer* lub inaczej *Speaker*) i jego zastępcy,⁴ Premiera, Ministrów Stanu, Sekretarza Generalnego Izby⁵ - osoby te mogą zrezygnować z przewidzianego dla nich członkostwa w stałej komisji na rzecz innego członka swojej partii lub grupy. Komisja Budżetowa która ma największą liczbę członków w każdej Izbie, bada dochody i wydatki państwa, a członkowie reprezentujący różne polityczne partie i ugrupowania zadają pytania premierowi i ministrom w zakresie spraw należących do ich właściwości.

Każda stała komisja może mieć swojego urzędnika - profesjonalnego doradcę (*Professional Adviser*) i badaczy (*Researchers*).

Żadna sprawa w komisji nie może być przeprowadzona i żadna decyzja podjęta jeśli nie ma obecnych co najmniej połowy jej członków. O wszystkich sprawach decyduje się w komisji większością głosów (w przypadku równej liczby głosów za i przeciw rozstrzygające znaczenie ma głos przewodniczącego komisji).

Opinia mniejszości odrzucona przez komisję, ale poparta przez 1/10 lub większą liczbę członków obecnych na posiedzeniu może być przedłożona Izbie przez członka tej mniejszości w ślad za sprawozdaniem przedłożonym przez przewodniczącego komisji. W tym przypadku członek opinii mniejszości obowiązany jest zaprezentować przewodniczącemu (*Presiding Officer*) krótki pisemny raport dotyczący tej opinii wraz z załączonymi podpisami osób ją popierających. Przewodniczący może przewidzieć czas na zaprezentowanie opinii mniejszości i powinna ona być zapisana w protokole z posiedzenia Izby wraz ze sprawozdaniem Komisji.

Rozpatrywanie w komisji

Posiedzenia komisji są z reguły zamknięte dla publiczności. Jednakże przedstawiciele prasy, radia i tv i innych mediów mogą być dopuszczeni na posiedzenie, po wyrażeniu zgody przez Przewodniczącego. W przypadku jednakże prac nad budżetem i projektami ustaw ważnymi z punktu widzenia dochodów państwa bądź z punktu widzenia interesu publicznego konieczne jest dokonywanie publicznych przesłuchań, w celu wysłuchania opinii zainteresowanych stron czy osób o określonej wiedzy i doświadczeniu. Komisja może

4 Każda z Izb parlamentu zgodnie z art. 58 Konstytucji wybiera ze swego grona "przewodniczącego i innych funkcjonariuszy". Tryb ich wyłaniania i zakres kompetencji regulują przepisy wewnętrzne każdej z izb (regulaminy) oraz ustawa o parlamencie. Art. 16 ustawy o parlamencie stanowi, iż funkcjonariuszami w każdej Izbie są przewodniczący (*Presiding Officer*), jego zastępca, tymczasowy przewodniczący, przewodniczący stałych komisji oraz sekretarz generalny.

5 Zob. art. 42 Diet Law.

wymagać obecności na posiedzeniach premiera, ministrów, wiceministrów, sekretarzy parlamentu, doradców rządowych, prezesa lub członków Izby Obrachunkowej (*Audit Board*), w celu wyjaśnienia pewnych specyficznych spraw.

Komisja może odbywać wspólne posiedzenia z innymi komisjami, takie posiedzenia służą jedynie wyjaśnianiu pewnych spraw, nie mogą natomiast skutkować decyzjami w zakresie projektu ustawy.

Komisja Budżetowa może żądać od każdej innej komisji rozpatrzenia w określonym czasie części budżetu które podlegają właściwości tych komisji. Po rozpatrzeniu wskazanych części budżetu przewodniczący takich komisji przedstawiają raporty (sprawozdania) Komisji Budżetowej.

Komisja Budżetowa i Komisja Kontroli mogą podzielić się na podkomisje w celu usprawnienia procesu rozpatrywania.

Budżetowa inicjatywa ustawodawcza

Inicjatywę ustawodawczą w przypadku ustawy budżetowej ma rząd. Zgodnie bowiem z postanowieniami Konstytucji przygotowuje on i przedkłada parlamentowi do rozpatrzenia i decyzji projekt budżetu na każdy rok budżetowy. Jest to odmienna regulacja niż w przypadku innych ustaw. Inicjatywę ustawodawczą, w przypadku zwykłych ustaw posiadają gabinet⁶, członkowie parlamentu (obu izb, z tym, że dla takiego projektu wymagane jest poparcie co najmniej 20 członków Izby Reprezentantów i co najmniej 10 członków Izby Radców) oraz komisje parlamentarne (w zakresie spraw pozostających w ich kompetencji).

Zgodnie z art. 32 ustawy o parlamencie (*The Diet Law*) wydatki dwóch izb parlamentu są wykazywane niezależnie w budżecie państwa, przy czym zawierają one także środki na nieprzewidziane wydatki (*contingency fund*).

Procedura uchwalania

Na wstępie należy zaznaczyć, że w Japonii rok finansowy (budżetowy) nie jest zgodny z rokiem kalendarzowym i trwa od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku.

Tryb prac nad projektem ustawy przedstawia załączony harmonogram. Poszczególne ministerstwa rozpoczynają prace nad budżetem około maja. W lipcu gabinet układa główne kalkulacje spodziewanych wpływów i wydatków, które przekazuje w terminie do 31 sierpnia do Ministerstwa Finansów. Ministerstwo Finansów pod koniec grudnia przesyła projekt budżetu do odpowiednich ministerstw. Dalsze uzgodnienia prowadzone są na bazie tego projektu, po czym po zaopiniowaniu przez ministerstwa, przygotowywana jest wersja końcowa projektu.

Taki projekt⁷ przesyłany jest w styczniu do Izby Reprezentantów, gdzie trafia pod obrady Komisji Budżetu, a następnie, podczas plenarnego posiedzenia Izby poddany zostaje głosowaniu. Budżet uznaje się za uchwalony, jeśli po akceptacji go przez Izbę Reprezentantów taką samą decyzję podejmie Izba Radców. W przypadku podjęcia przez Izbę Radców innej decyzji zwoływane jest posiedzenie specjalnej komisji.⁸ W sytuacji, gdy

6 Zgodnie z art. 72 Konstytucji Premier, występując w imieniu Rządu, przedkłada Parlamentowi projekty ustaw oraz sprawozdania na temat spraw ogólnopństwowych i stosunków zagranicznych oraz sprawuje nadzór i kontrolę nad poszczególnymi działami administracji.

7 Projekt zgodnie z prawem składa się z: ogólnych założeń, oszacowanych dochodów, limitów wydatków dla poszczególnych pozycji budżetu, wydatków kontynuowanych (przez maksimum 5 lat), wydatków niewygasających, upoważnieniach do podpisywania kontraktów wieloletnich.

8 The Conference Committee - składa się ona z 20 członków wybranych po połowie przez obie Izby.

członkowie komisji nie uzgodnią jednolitego stanowiska, decyzja Izby Reprezentantów, uznana zostaje za ostateczną decyzję całego parlamentu. Podobnie staje się, gdy Izba Radców zwleka z podjęciem decyzji ponad ustawowe 30 dni (z wyłączeniem okresu ferii parlamentarnych), w ciągu których powinna zająć stanowisko.

W celu zapobieżenia nieprzewidzianym niedoborom w budżecie parlament może utworzyć fundusz rezerwowy, z którego wydatki dokonywane są na odpowiedzialność rządu. Rząd zobowiązany jest uzyskać następne zatwierdzenie przez Parlament wszystkich płatności dokonanych z funduszu rezerwowego.

Jeśli cała procedura legislacyjna zakończy się przed rozpoczęciem nowego roku finansowego, uchwalony budżet nazywany jest budżetem stałym. Jeśli to się nie uda (co w praktyce zdarza się często), przygotowany jest tzw. budżet tymczasowy, którego ustalenia tracą moc obowiązującą z chwilą uchwalenia budżetu stałego. W trakcie roku finansowego możliwe jest też uchwalenie przez parlament tzw. budżetu uzupełniającego (np. w przypadku zmian sytuacji ekonomicznej lub politycznej wymagających nowych wydatków budżetowych).

Zgłaszanie poprawek

Zgodnie z art. 56 i 57 ustawy o parlamencie zgłoszenie inicjatywy legislacyjnej oraz poprawki przez członka parlamentu wymaga poparcia 20 lub więcej członków Izby Reprezentantów i 10 lub więcej członków Izby Radców. W przypadku jednakże prac nad projektami ustaw angażujących środki budżetowe lub nad projektem ustawy budżetowej każda poprawka przed przedstawieniem na plenarnym posiedzeniu musi uzyskać poparcie co najmniej 50 członków Izby Reprezentantów lub 20 - Izby Radców.

Kiedy inicjatywa została wszczęta, przewodniczący kieruje ją do odpowiedniej komisji, i po jej rozpatrzeniu przez komisję, kieruje ją na posiedzenie plenarne. Jednakże w pilnych przypadkach bądź na życzenie wnioskodawców lub wprowadzających określoną inicjatywę, rozpatrywanie przez komisje może być pominięte w drodze rezolucji Izby.

W przypadku, gdy projekt ustawy, rodzący skutki budżetowe nie był rozpatrywany przez komisje, Przewodniczący musi po uzasadnieniu przez wnioskodawcę celu ustawy, dać rządowi możliwość wyrażenia swojej opinii. Rząd musi mieć możliwość wyrażenia opinii również w przypadku gdy parlamentarzysta swoją poprawką zwiększa ogólną kwotę budżetu oraz gdy rodzi inne skutki budżetowe. Poprawki winny być złożone na piśmie i przedłożone każdemu parlamentarzystyście.

Kontrola wykonania budżetu

Po zakończeniu każdego roku fiskalnego do końca lipca wszystkie ministerstwa i agencje przedkładają do Ministerstwa Finansów wykaz rachunków ze swoich rzeczywiście poniesionych wydatków. Ministerstwo agreguje przesłane informacje i sporządza ogólne zestawienie z ogólnej sumy dochodów i wydatków. Po autoryzacji przez Gabinet zestawienie to przesyłane jest do Izby Obrachunkowej (Board of Audit). Izba kontroluje przesłane zestawienie a następnie do końca listopada zwraca je rządowi z załączonym raportem z kontroli. Około stycznia Rząd przedstawia sprawozdanie Parlamentowi wraz z raportem kontroli Izby Obrachunkowej. W parlamencie obie izby obradują nad tym dokumentem i w przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości, poddają krytyce rząd. Krytyka ta ma na celu stworzenia zachęt do poprawy działania rządu w przyszłości.

Izba Obrachunkowa

Zgodnie z art. 89 konstytucji fundusze publiczne nie mogą być wydatkowane, a inny majątek przeznaczony na użytek, korzyść lub na utrzymanie jakiejkolwiek instytucji lub stowarzyszenia religijnego, bądź na przedsięwzięcia filantropijne, dobroczynne lub oświatowe bez poddania tego kontroli władz publicznych.

W myśl natomiast art. 90 Konstytucji, kontrolę nad realizacją budżetu pełni niezależna Izba Obrachunkowa. Powołana w 1947 r. Izba Obrachunkowa plasowana jest w strukturze władz japońskich jako organ administracji, gdyż nie posiada żadnych kompetencji ustawodawczych ani sędowniczych. Jej niezawisłość gwarantują sposób powoływania kierownictwa Izby oraz procedura ustalania budżetu.⁹ Do zadań Izby należy:

- co miesięczne kontrolowanie bilansu wpływów i wydatków gabinetu (w tym również zaciąganych przez niego pożyczek i innych wierzytelności),
- kontrolowanie wpływów i wydatków związanych z wykorzystaniem dóbr będących własnością państwa,
 - kontrola rezerw gotówki, kruszców i innych walorów należących do banku Japonii,
 - rozliczenie osób prawnych, w których państwo posiada co najmniej 50% udziału.

Sprawozdanie o dochodach i wydatkach państwa podlega corocznemu badaniu przez Izbę Obrachunkową i przedkładane jest przez rząd parlamentowi wraz z ustaleniami badania w roku budżetowym następującym bezpośrednio po okresie objętym sprawozdaniem.

Rząd w regularnych terminach, a co najmniej raz w roku, składa Parlamentowi i narodowi sprawozdanie o stanie finansów państwowych.

Parlament nie posiada żadnych uprawnień dyscyplinujących, nawet w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

Nadwyżka budżetowa

W wyniku rozliczenia rachunków ministerstw i agencji z reguły uzyskuje się saldo dodatnie (nadwyżkę dochodów nad wydatkami). Sposób jej wykorzystania jest z góry określony, a mianowicie przeznacza się ją na specyficzne pozycje wydatków. Art. VI ustawy finanse publiczne stanowi bowiem, że jeśli powstaje nadwyżka dochodów nad wydatkami w roku fiskalnym, kwota nie mniejsza niż połowa tej nadwyżki może być przeznaczona na wykup obligacji publicznych lub spłaty zaciągniętych pożyczek w okresie 2 lat od roku, w którym nadwyżka powstała, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej.

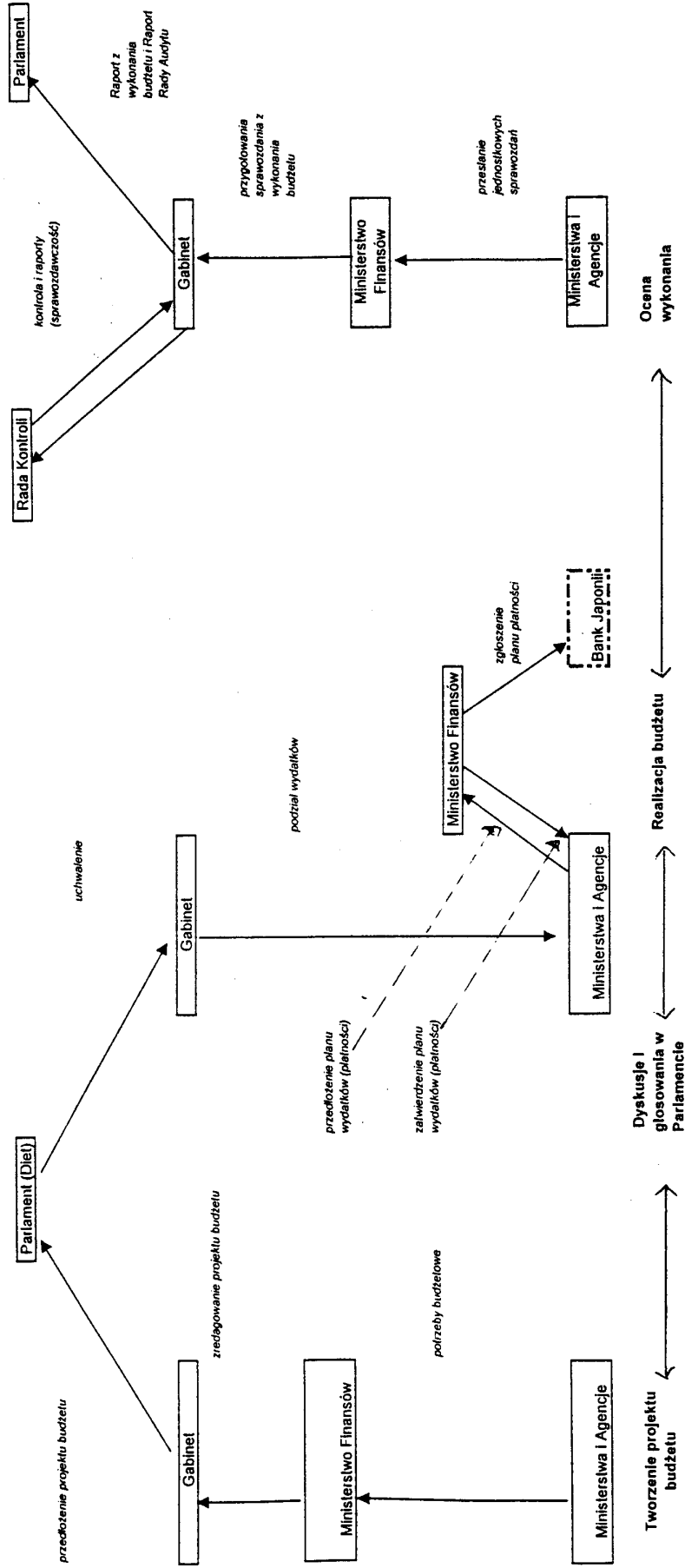
Fundusz Dostosowawczy (*Settlement Adjustment Fund*)

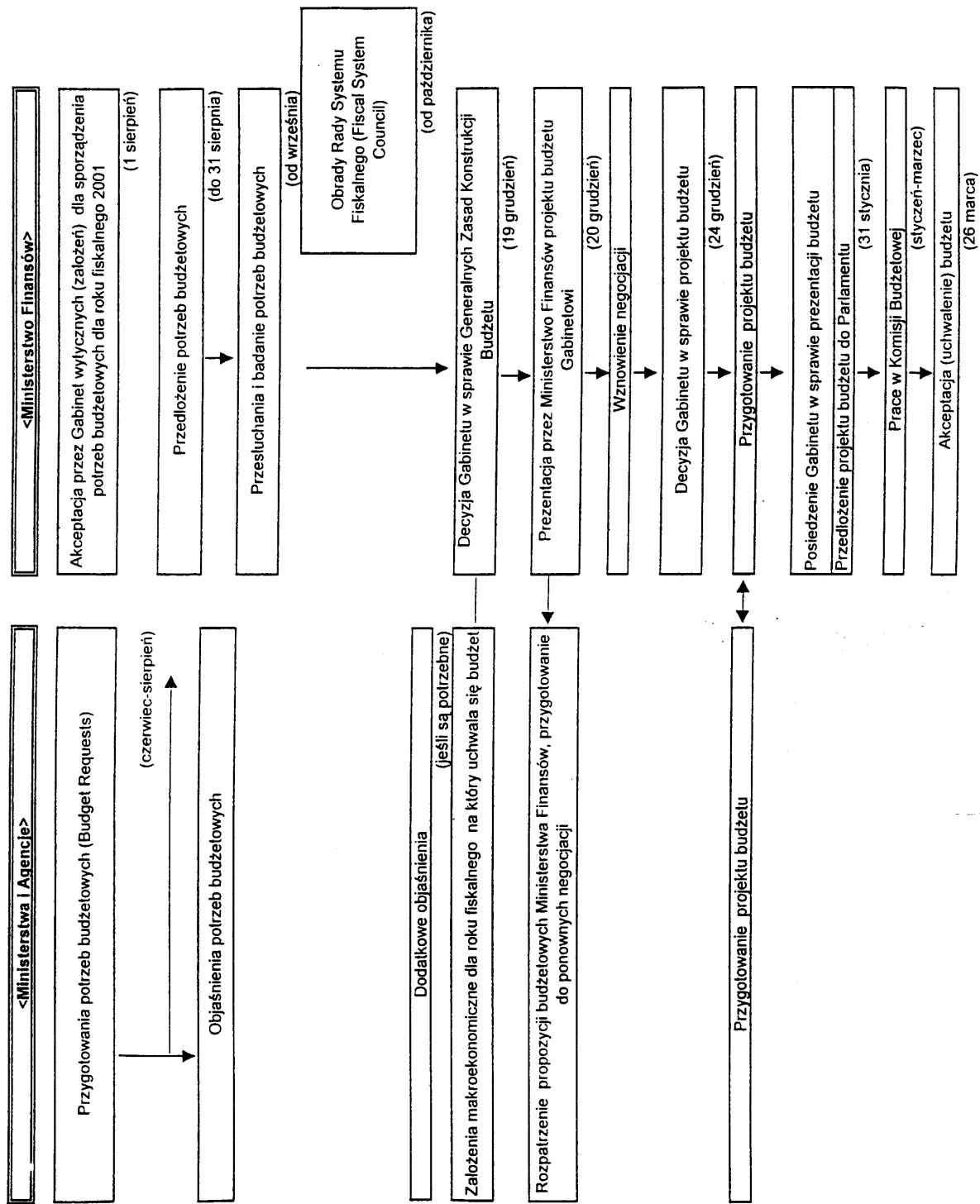
Fundusz ten został ustanowiony w 1977 r. ustawą,¹⁰ jako środek utrzymywania równowagi między dochodami a wydatkami na rachunku centralnym. Przykładowo, kiedy następuje niespodziewany ubytek dochodów budżetowych wówczas środki funduszu wykorzystywane są do pokrycia tego ubytku. W przypadku jednak, gdy środki funduszu okażą się niewystarczające wówczas możliwy jest transfer brakujących środków do tego funduszu z Narodowego Funduszu Konsolidacji Obligacji (*National Bonds Consolidation Fund*). Środki wytransferowane muszą jednakże być zwrócone Narodowemu Funduszowi do końca roku fiskalnego.

9 Ponieważ konstytucyjnie jedynie rząd upoważniony jest do przedkładania parlamentowi budżetu, czyni to również w przypadku budżetu Izby Obrachunkowej, z pominięciem jednak wcześniej omówionej procedury.

10 Settlement Adjustment Fund Act.

Proces budżetowy w Japonii

Liczba członków Komisji Izby Radców

lp.	Komisje	Izba Radców
Stałe Komisje		
1	Gabinetu	21
2	Spraw Generalnych	25
3	Spraw Sądowniczych	21
4	Spraw Zagranicznych i Obrony	21
5	Spraw Finansowych	25
6	Edukacji, Kultury i Nauki	21
7	Zdrowia, Opieki Społecznej i Pracy	25
8	Rolnictwa, Lasów i Rybołówstwa	21
9	Gospodarki i Przemysłu	21
10	Środowiska	21
11	Ziemi i Transportu	25
12	Fundamentalnej Polityki Krajowej	20
13	Budżetu	45
14	Kontroli	30
15	Nadzoru Administracji	30
16	Regulaminowa i Administracji	25
17	Dyscyplinarna	10
Komisje Nadzwyczajne		
1	Do spraw kłesk żywiołowych	20
2	Probleatów Okinawy i Pólnocy	20
3	Realokacji Parlamentu i Związanych Organizacji	20
4	Spraw Finansowych i Ożywienia Gospodarki	25
5	Etyki i Systemu Wyborczego	35
Komisje Badawcze		
1	Spraw Międzynarodowych	25
2	Zycia Krajowego i Gospodarki	25
3	Społeczeństwa i wspólnej drogi życia	25
Komisja Badawcza ds. Konstytucji		45
Komisja ds. Etyki Politycznej		15